TLAČOVÁ SPRÁVA

V Bojniciach
11. 9. 2019

ORNITOLOGICKÉ AKTIVITY V RÁMCI OCHRANÁRSKYCH PROJEKTOV NÁRODNEJ ZOO BOJNICE

Rehabilitačná stanica Národnej zoo Bojnice posunula proces rehabilitovania a následného vypúšťania vtákov na vyššiu úroveň. Začiatkom jesene sme telemetrickými zariadeniami označili prvé dva jedince bociana bieleho a myšiaka lesného. Ide o pilotnú štúdiu našich operencov v rámci výskumu Národnej zoologickej záhrady.

Rehabilitačná stanica Národnej zoo Bojnice už niekoľko dekád poskytuje prvú pomoc a následnú zdravotnú starostlivosť pre zranené alebo osirelé voľne žijúce vtáky a cicavce. To zahŕňa mnohé činnosti - od prvého kontaktu cez špecializovanú veterinárnu starostlivosť až po dlhodobú rekonvalescenciu a znovunadobudnutie stratenej kondície. Zavŕšením všetkej tejto snahy je následné vypúšťanie všetkých rehabilitovaných zvierat do ich prirodzeného biotopu, či už za účelom podpory existujúcej populácie alebo reintrodukcie do tých oblastí, kde je už daný druh vyhynutý. Nie vždy sa však rehabilitované jedince dokážu zaradiť do bežného života v prírode a napriek všetkej snahe a dôslednej príprave nemusí byť ich návrat úspešný. Národná Zoo Bojnice v spolupráci so Štátnou ochranou prírody – CHKO Ponitrie vypustila rehabilitované jedince, ktoré za podpory Environmentálneho fondu označila telemetrickými zariadeniami.

Národná zoologická záhrada Bojnice
Zámok a okolie 6, 972 01 Bojnice, Slovensko
Tel.: +421 46 540 29 75, zoobojnice@zoobojnice.sk
www.zoobojnice.sk

IČO: 00358011, DIČ: 2021162891
Banka: Štátna pokladnica
č. ú.: SK 0581800000007000390469,
SK 0581800000007000390477

Hlavným účelom je overenie úspešnosti spätného vypúšťania vtákov do ich prirodzeného prostredia na overenie zvolenej metodiky rehabilitácie. Zároveň získavame aj cenné dáta o pohybovej aktivite jedincov, využívania biotopov a veľkosti ich domovských okrskov. Telemetrické sledovanie bude sprostredkované pomocou najnovšej technológie na monitorovanie aktivity, pohybu a presnej pozície jedincov.

Telemetria predstavuje unikátnu metódu výskumu vtáctva, vďaka ktorému sa môžeme dozvedieť množstvo zaujímavých faktov zo života vtákov. Okrem toho hrá zásadnú rolu nielen pri poznávaní, ale aj aktívnej ochrane mnohých vtáčích druhov. „Okrem presného lokalizovania jedinca vieme zistiť aj dĺžka migrácie, rýchlosť a vzdialenosti, ktoré vtáky dokážu za deň prekonať. Z presnej lokalizácie sa dá následne určiť aj ktoré habitaty preferujú, ktorým sa vyhýbajú, typ prostredia, ktoré preferujú a využívajú na zber a lov potravy, odpočinok, či nocovanie. Na základe týchto všetkých údajov dostáva telemetria aj ochranársky význam. Zo získaných údajov chceme vyťažiť maximum v prospech poznania a ochrany vypustených druhov“ povedal vedúci zoologického odboru Národnej zoo Bojnice Ing. Branislav Tám.

„Nielen vypúšťanie, ale aj samotnú inštaláciu vysielačiek vykonávame s maximálnym dôrazom na bezpečie zvierat, tak aby vysielačka svojou váhou a rozmermi významnejšie neobmedzovala jedincov v ich každodennom živote. Platí zásada, že maximálna hmotnosť takýchto zariadení je do 3 % váhy takto označovaných zvierat. Osud bocianov a myšiakov, ktoré sme po rehabilitácii a znovunadobudnutí stratenej kondície označili a vypustili do voľnej prírody tak budeme môcť sledovať vďaka vysielačkám nepretržite. Veľkou výhodou telemetrie je kedykoľvek a pri akýchkoľvek problémoch, ako napríklad poranenie a zhoršenie zdravotného stavu či prípadne kondície vtáka vyhľadať a následne odchytiť“ doplnil Branislav Tám.

Ako prvé boli s GPS vysielačmi označené a vypustené dva jedince bociana bieleho (*Ciconia ciconia*), ktorým dlhotrvajúca rehabilitácia neumožnila skorší návrat do ich prirodzeného prostredia. Nasledovali dva jedince myšiaka lesného (*Buteo buteo*). Tento druh dravca je síce na našom území považovaný za najpočetnejší, avšak údaje o jeho priestorovej aktivite pochádzajú na Slovensku len z pozorovaní. Práve údaje, ktoré nám poskytne telemetria prispejú k detailnejšiemu poznaniu správania tohto druhu.

Počas migrácie striehne na bociany viacero nebezpečenstiev, okrem prirodzených hrozieb ako sú dravce, choroby či výkyvy počasia, sú to najmä ľudské aktivity, ako odstrel a odchyt za účelom ich konzumácie, otravy, či elektrické vedenia, na ktorých sa ročne zabije veľké množstvo rôznych druhov vtákov. Veríme však, že naše bociany sa týmto nástrahám vyhnú a prežijú svoju prvú púť na africké pláne. Prajeme im veľa šťastia.

Jaroslav Slašťan
0903 807 002, jaroslav.slastan@zoobojnice.sk

Fotografia hore: Expertný tím Národnej zoo Bojnice zabezpečuje rehabilitáciu a opätovný návrat rehabilitovaných vtákov. Začiatkom jesene sme telemetrickými zariadeniami označili prvé dva jedince bociana bieleho a myšiaka lesného. Foto: Patrik Schnierer

Foto: Národná zoo Bojnice pomáha zraneným zvieratám pri rehabilitácii, ale aj pri ich vypúšťaní do voľnej prírody. Autor foto: Miroslava Kľučárová

Foto: Národná zoo Bojnice pomáha zraneným zvieratám pri rehabilitácii a pri ich opätovnom návrate do voľnej prírody. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Údaje, ktoré nám poskytne telemetria prispejú k detailnejšiemu poznaniu správania myšiaka lesného (*Buteo buteo*) Autor foto: Patrik Schnierer

Foto: Vďaka GPS vysielačkám získava Národná zoo Bojnice presné údaje o pohybe označených jedincov bociana bieleho a myšiaka lesného. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Vďaka GPS vysielačkám získame presné údaje o pohybe označených jedincov bociana bieleho a myšiaka lesného. Autor foto: Miroslava Kľučárová

Foto: Označené a vypustené bociany a myšiaky sa z rôznych dôvodov dostali do dočasnej opatery a rehabilitácie, ktorá im bola poskytnutá v rehabilitačnej stanici Národnej zoo Bojnice. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Inštalácia vysielačiek je vykonávaná s maximálnym dôrazom na bezpečie jedincov. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Zamestnanci NZOO boli zaškolení odborníkmi z firmy Anitra a označenie vtákov telemetrickými vysielačkami prebehlo pod ich dohľadom. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Zamestnanci NZOO boli zaškolení odborníkmi z firmy Anitra a označenie vtákov telemetrickými vysielačkami prebehlo pod ich dohľadom. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Použitá vysielačka zasiela aktuálne pozície vtákov podľa nastavených intervalov. Jej celková váha je do 3 % ich váhy a jej umiestnenie na chrbte vtáka neobmedzuje jedinca v lietaní ani v iných činnostiach. Autor foto: Branislav Tám

Foto: Mapa priestorovej aktivity 2 jedincov bociana bieleho (červená a slabo zelená) a 2 jedincov myšiaka lesného (svetlo zelená a fialová) počas posledných 3 dní. Autor foto: Archív NZOO Bojnice